

POKUŠENÍ A HŘÍCH

I. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 2,15–17 a 3,1–24

II. ČTENÍ Z BIBLE

Genesis 3,4-5 a Římanům 5,12

⁹ Hospodin Bůh zavolal na člověka: „Kde jsi?“ ¹⁰ On odpověděl: „Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se.“

¹² Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.

KÁZÁNÍ

Začnu starou anekdotou: Honzík přijde domů z kostela a maminka, která na bohoslužbách nebyla, se ho ptá: „O čem dneska mluvil pan farář?“ Honzík na to: „O hříchu.“ „A co říkal?“ „No – byl proti.“

Dnešní kázání je o hříchu. Dokonce o tom úplně prvotním hříchu. Ale nejen o něm. Také o našem hříchu.

Po řadu neděl by bylo možné hovořit o příběhu z počátku Bible. Vždy jsem obdivoval hloubku a pronikavost vidění věcí tohoto příběhu. Nemohu rozvádět vše, co je zde obsaženo, je toho příliš mnoho na jedno kázání. Chci proto zdůraznit jenom několik věcí. Co říká Boží slovo?

1.

Pokušení vždycky přichází s myšlenkou, že žít s Bohem znamená omezení lidské svobody. A že teprve život bez Boha představuje skutečnou a pravou svobodu. „Když budeš věřit, budeš jako v kleci. Budeš mít omezený život, nebudeš si moci nic dovolit.“ „Když budeš věřit, budeš jako v zavřené místnosti, kde stále narážíš na nějakou zeď.“ „Boha si představuji jako policajta, který nás stále hlídá. A kdykoli má člověk nějakou zábavu, hned mu to zkazí.“

„Bůh vám řekl: Nesmíte! Bůh jenom zakazuje a zakazuje.“ „Dokud jsem chodil do kostela, pořád jsem měl strach něco špatného udělat.“ „Škoda, že náboženství není povinné, aspoň by se děti něčeho bály.“

Skutečně, pokušitel Boha představuje jako nemožného velkého policajta a říká: „Osvobod se od něho. Pak zakusíš, co je svoboda, jaká je to nádhera, jaká slast. Všechny hranice a zábrany padnou. Ty sám budeš rozhodovat, co se smí a co nesmí, ty budeš určovat, co je dobré a zlé.“

Jaká nádherná možnost to je: nebýt ničím omezen, nikoho nemuset poslouchat, nic respektovat, ničemu se podřizovat. Moci si dělat, co budeš chtít.“

A tak se před člověkem všech dob otevírá ohromná možnost svobody: „Dělej, co sám uznáš za dobré, nenech se spoutat Bohem, Bůh jenom člověka omezuje.“

A tak člověk bere ovoce ze stromu poznání, tj. rozhodování o tom, co je dobré a zlé.

Bůh skutečně dal hranice svobody: dal omezení, dal meze. Dal červenou celé řadě věcí. Jenomže si to představte takto: Stojíte na křižovatce, přes níž se řítí jedno auto za druhým. Svítí červená. A tu vás někdo vybědne: „Jen běž, nenech se omezovat ve své svobodě. Vždyť jsi to ty, kdo rozhoduje.“ Co mu řeknete? „Blázníš? Přece se nenechám přejet?!“

V životě je to horší: svítí červená, ale my jdeme. Svítí červená Božích přikázání: cti otce a matku, nezabíjej, nehněvej se, nehleď chtivě na ženu, nelži, nekraď, nezávid' – a my jdeme, vždyť jsme přece svobodní.

A pak ležíme zranění nebo zabití na cestách života. Bůh nedal červenou, aby nás omezil, nebo dokonce zranil či zabil. Bůh dal červenou, abychom mohli žít. To je podvod pokušení: místo svobody zranění nebo smrt.

2.

Následkem hříchu je stud a strach. Lidé se stydí sami před sebou a mají hrůzu před Bohem. Hřích všechno rozbíjí. Jak krásně líčí příběh z ráje tento stud: byli nazí, poznali, že jsou nazí.

Však to znáte sami moc dobře. Uděláte něco zlého – a stydíte se setkat s tím, komu jste to udělali. Utíkáte před ním, vyhýbáte se mu. Klopíte hlavu. Jen se mu nemuset podívat do očí. Člověk si připadá jako nahý. Před tím je všechno dobré, krásné, čisté. Teď nahota a stud.

A přitom je ještě moc dobře, když se člověk stydí a červená, když se umí stydět a červenat. Jak je to zlé, když už se lidé nedovedou ani červenat.

Stud je signálem rozbitého vztahu k člověku. A podobně strach je signálem rozbitého vztahu k Bohu. Místo radosti z obecnství s Bohem je tu strach z Boha. Bůh se jeví jako hrozný a hrozivý. Pak je z něho policajt s obuškem chystající se dát ránu. A tak se před Bohem schováváme, kam je to jen možné.

Ale to nejhorší je v tom: před Bohem se nelze schovat. Kam utéci?! Žalm 139 říká, že i kdyby to bylo na nebe, do hrobu, do kosmických prostor, do tmy, je to vždy beznadějně. Dokonce i ve smrti. Před Bohem se nelze schovat. Nikde se před ním nedá schovat.

3.

Hrůza hříchu spočívá v tom, že lidi rozděluje. S mistrovstvím pisatele Božího slova je to vyjádřeno ve vši hloubce: „To ona, ne já. Ona za to může.“ „To on za to může, já nic.“ „Já ne, to ten druhý.“ Jeden svaluje vinu na druhého.

Zlo, hřích nikdy nedovede lidi spojit. To je jedna z nejhlubších nadějí pro tento svět: lidé spojení ve zlu spolu nikdy dlouho nevydrží. Nejhlubším zákonem hříchu je právě to, že vede člověka, aby vše svalil na druhého anebo na Boha.

Co říká muž: „Ta žena, kterou jsi mi dal, Bože, ta mne svedla, ta za to, Bože, může. Vlastně za to můžeš ty, protože jsi mi ji dal. Ty, Bože, můžeš za koncentráky, za vraždění lidí, můžeš za to, že jedni mají hlad a druzí se přejídají, můžeš za to všechno. Já ne, já za to nemohu. Zdědil jsem to, to poměry, kdybych měl lepší ženu, kdyby můj muž za něco stál, kdyby moji rodiče, atd., atd. Tisíce slov, výmluv, obvinění, jenom ne: „Já jsem se provinil, já jsem zhrěšil.“

Nad Jeruzalémem stál pahorek zvaný Lebka, hebrejsky Golgota. Tam visel na kříži muž, který jediný ze všech nepodlehł pokušení být jako Bůh – ačkoli byl rovný Bohu. Ponižil se tak hluboce.

A tenhle jediný, jenž nezopakoval příběh, který jsme slyšeli, tenhle jediný říká: „Já jsem se provinil.“ A nechal na sebe dobrovolně naložit všechnu tíži hříchu a viny, aby to nesl na kříž a otevřel nám dveře zpět do ráje. Nechal na sebe naložit všechnu tíži odloučenosti od Boha a zavrženosti Bohem, aby nám otevřel cestu zpět ke společenství s Otcem.

Vchod do ráje se otevírá jen tomu, kdo neříká: „To poměry, okolnosti, to geny, to ten druhý,“ ale kdo řekne: „To já jsem se provinil.“ Brána nebeského království se otevírá tomu, kdo vyzná: „Tvé břímě mé jsou hříchy a já jsem zavinił, zač, Beránku ty tichý, tak tvrdě trestáns byl.“ (Píseň 519 – Ó hlavo plná trýzně)

Je konec bludného kruhu. Už nemusím svádět a svalovat vinu na druhý: „Já jsem se provinil.“ A Ježíš mi můj hřích odpustil. Už se nemusím stydět, nemusím klopat hlavu, můžu se dívat do očí. Už nemám a nemusím mít strach z Boha, vždyť jsem jeho dítě.

Tohle způsobil a přinesl nový Adam, Ježíš. Kdo v něho uvěří, kdo ho přijme, zakusí odpuštění, smíření s Bohem. Zakusí radost z vykoupení, ze spásy, z nového života.

Zakusil jsi tuhle radost? Anebo ještě pořád házíš se starým Adamem vše na druhý a na Boha?

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Tvé břímě mé jsou hříchy a já jsem zavinił, zač, Beránku ty tichý, tak tvrdě trestáns byl. Ježíši, spásy zdroji, své milosti mi přej a pro tu lásku svoji mne za hřích netrestej.

Pane, i já jsem se provinil, i na mně lpí hřích. Vyznávám ho před tebou a prosím tě o tvoje odpuštění. Prosím o radost ze spásy. Amen.

Michal Šourek, 25. 9. 2022

